

วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด*

วินัยในตนเอง (Self-Discipline) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก การมีวินัยในตนเองนอกจากจะส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ได้รับการยอมรับ นับถือ ชื่นชมจากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักแล้ว ยังส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ มีความสงบสุขเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงควรพัฒนาให้บุคคลมีวินัยในตนเอง ตั้งแต่เด็กและรักษาไว้อย่างต่อเนื่อง

ความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงในชีวิตขึ้นอยู่กับความสามารถในการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย (Challenging goals) แล้วมุ่งสู่เป้าหมายเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นงานที่ยากเพียงใดและจะต้องใช้เวลานานเท่าใดก็ตามจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ความสามารถในการจูงใจตนเองให้มีความเพียรพยายามไม่ย่อท้อจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายก็คือ วินัยในตนเอง (Steve De Vore : Online)

Steve De Vore (Online) ผู้พัฒนาระบบ SyberVision และเจ้าของผลงาน Self-Discipline และ The World's 100 Great People Audio Collection ซึ่งเรื่องหลังเป็นผลมาจากการงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดที่ศึกษาอย่างลุ่มลึกเกี่ยวกับประวัติความสำเร็จของบุคคลที่สำคัญที่สุดในโลก 100 คน SyberVision ค้นพบว่า Self-discipline เป็นแกนสำคัญมีรากที่หยั่งลึกต่อการปฏิบัติที่ยั่งยืนเป็นเวลายาวนาน เป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จ (The Master Key to Success) เป็นทักษะที่เรียนรู้ได้สารโธ บัศวรี (2526 : 383) กล่าวว่า การศึกษา คือความเจริญงอกงาม ซึ่งประสบการณ์ที่เหมาะสมที่ถูกจัดขึ้นที่เรียกได้ว่า ได้รับการศึกษาที่ดีนั้น ย่อมจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความงอกงาม เช่น อ่านออกเขียนได้ มีความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ มีระเบียบวินัยที่ดี รู้จักการแต่งกายที่สุภาพเหมาะสมกับโอกาส มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีวาจาไพเราะ มีคุณธรรมและศีลธรรมเป็นรากแก้วของการพัฒนาสังคมต่อไปปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้ ต้องเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกาญจนา หาสิตะพันธ์. (2535 : 65) ที่กล่าวว่า ความสำคัญของวินัยในตนเองมีอย่างน้อย 2 ประการ ประการที่ 1 เหตุผลเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตัวแต่ละบุคคล ในเรื่องการแสวงหาความรู้เนื่องจากปัจจุบันมีความรู้อยู่มากมายไม่อาจบรรจุไว้ในหลักสูตรได้หมด แต่ละคนจึงควรแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากที่ปรากฏในหลักสูตรของโรงเรียน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกให้มีการควบคุมตนเอง มีความเฉลียวฉลาด และมีความเป็นอิสระ เพื่อจะได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้มากที่สุด ประการที่ 2 ชุมชนจะเจริญและมีความมั่นคงยั่งยืนได้ จะต้องอาศัยพลเมืองแต่ละคนในการทำความดีและเสียสละให้แก่ชุมชน ไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัวเอง

*รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความหมายของวินัยในตนเอง

มีผู้ให้ความหมายของวินัยในตนเองหลายท่าน ดังที่ยกมากล่าวในที่นี้บางท่าน ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 59) กล่าวว่า วินัยในตนเอง คือ ความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อทำได้ดีและลงโทษเมื่อทำความชั่ว ซึ่งเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองหรือความสามารถในการที่จะยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง

กรมวิชาการ (2542 : 155-156) ให้ความหมายไว้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่ราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

ปรีชา ธรรมา (2546 : 59) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การควบคุม พฤติกรรมของบุคคลด้วยความสามารถของตนเองได้เป็นผลสำเร็จ ตามเป้าหมายอันเป็นที่ยอมรับ โดยงดเว้น หรือระงับยับยั้งการกระทำอันไม่เหมาะสมและนำตนไปสู่การกระทำอันเหมาะสมยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ (2546 : 6) ให้ความหมายไว้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม ที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

Charles (2002 : 3) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองให้มี พฤติกรรมที่เหมาะสม

Wikipedia (Online) ได้ให้นิยามของวินัยในตนเองไว้ว่า Self-discipline can be defined as the ability to motivate oneself in spite of a negative emotional state. Qualities associated with self-discipline include willpower, hard work, and persistence.

สรุปได้ว่า วินัยในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้ประพฤติ ปฏิบัติในทางที่พึงปรารถนา ตามความต้องการของตนเองตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระเบียบของ โรงเรียน ของชุมชน ตามหลักศีลธรรม เป็นต้น โดยที่ไม่ได้ปฏิบัติเพราะได้รับคำสั่งจากคนอื่น ซึ่งนอกเหนือจาก จะกระทำในสิ่งที่เหมาะสมแล้วยังยับยั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสมด้วย

ตัวอย่างที่แสดงถึงการมีวินัยในตนเอง เช่น

- ตื่นนอนตี 5 ทุกวันแล้วแต่งตัวชุดวอร์มไปออกกำลังกายโดยการกำกับของตนเอง
- อ่านหนังสือตั้งแต่ 2 ทุ่ม ถึง 4 ทุ่มอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้คนอื่นสั่งหรือบอกหรือคอยกำกับ
- ทำการล้างจาน ภาชนะหลังจากรับประทานอาหารเสร็จเสมอ
- เข้าคิวเพื่อชมรายการแสดงในโรงละครตามลำดับก่อนหลัง
- เข้าห้องเรียนก่อนเวลาสอนเล็กน้อยทุกครั้งจนเป็นนิสัย

ลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวินัยในตนเอง พฤติกรรม ลักษณะของบุคคลที่มีวินัย ในตนเอง ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์จัดเข้าในตารางได้ดังนี้ (กัลยา สุวรรณรอด, 2537 ; ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538 ; ฉันทนา ภาคบังขและคนอื่น ๆ, 2539 ; ญัณฐ์พร สตาภรณ์, 2540 ; สุรพงษ์ ชูเดช, 2542 ; กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542 ; Baruch, 1949 ; Wiggins ; et al, 1971 ; Ausubel, 1972)

ลักษณะ \ นักวิชาการ	กัลยา	ดวงเดือน	ฉันทนา และคนอื่นๆ	ณัฐพร	สุรพงษ์	กุลยา	Baruch	Wiggins ; et al	Ausubel	รวม
1. มีความรับผิดชอบ	/	/	/	/	/	/	/	/		8
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	/	/	/	/	/	/	/		/	8
3. ความอดทน	/			/	/	/	/		/	6
4. ซื่อสัตย์	/				/	/				3
5. ตรงต่อเวลา	/									1
6. ความเป็นผู้นำ	/		/	/		/				4
7. มีความสามารถควบคุมอารมณ์		/	/						/	3
8. มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม		/	/	/		/			/	5
9. มีความสามารถในการชะลอความต้องการ		/								1
10. สามารถคาดหวังผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลัง		/								1
11. มีการตั้งเป้าหมายเพื่ออนาคต		/								1
12. มีความตั้งใจจริง			/	/						2
13. มีเหตุผล			/					/		2
14. ความเป็นระเบียบวินัย							/			1
15. มีความวิตกกังวลน้อย								/		1
16. ฟังตนเอง									/	1

องค์ประกอบของวินัยในตนเอง

จากการศึกษาวินัยในตนเอง พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมุ่งมั่น
2. ความอดทน
3. ความพากเพียรไม่ย่อท้อ
4. ความรับผิดชอบ
5. การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคม
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง

การพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเอง

ในการพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนาวินัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและโดยทางอ้อมซึ่งอาศัยการสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 63-65) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เด็กดังนี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยครอบครัวและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษาควรให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่สุด คือ การให้ความรักและความเข้าใจเป็นเครื่องสนับสนุน อีกทั้งมีการใช้เหตุผล การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย รวมทั้งการควบคุมอย่างพอเหมาะ ไม่บังคับมากเกินไป นั่นคือควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2. การฝึกอบรมเพิ่มเติมโดยการถ่ายทอดวินัยในตนเองให้แก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การให้ความรู้ คำแนะนำ การลงโทษ การให้รางวัลในพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งผู้ใหญ่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบของเด็ก มุสเซน และคนอื่น ๆ (Mussen and others . 1969 : 513-514) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานวินัยในตนเองไว้ว่า ถ้าต้องการให้การพัฒนานวินัยในตนเองได้ผลตามต้องการ บิดามารดาควรจะใช้วิธีวางเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็ก ด้วยการให้เหตุผล ให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการพัฒนานวินัยในตนเองเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี ถ้าบิดามารดาไม่ควบคุมเลยเด็กก็จะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าบิดามารดาควบคุมมากเกินไปก็จะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเองและไม่เชื่อถือตนเอง แต่ก็ยังมีโอกาสจะรับค่านิยมและคุณธรรมจากบิดามารดามากกว่าเด็กที่บิดามารดาตามใจ บิดามารดาจึงควรใช้เหตุผลและควบคุมพฤติกรรมเด็กอย่างพอดี และเพื่อน ๆ ของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางจริยธรรม ด้านต่าง ๆ เช่นกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นเวลาจะทำอะไรก็มักจะคล้อยตามเพื่อน ๆ การเรียนรู้พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กมีขึ้นมาจากการรับจากเพื่อนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังสามารถได้มาจากการได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อน ๆ ดังกล่าวนี้นี้หมายถึงเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญมากในการพัฒนานวินัยในตนเองของบุคคลในทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ผู้มีบทบาทสำคัญคือครูและผู้บริหาร ที่ทำการอบรมสั่งสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การจัดกิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ การเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงการบริหารจัดการให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีมีบุคคลจำนวนมากที่มีวินัยในตนเอง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากโรงเรียน สถานศึกษา

ด้านศาสนานับว่าเป็นสถาบันหลักในการพัฒนานวินัยในตนเอง เป็นหน้าที่โดยตรงของศาสนาในการอบรมพัฒนาคนให้มีวินัยในตนเอง พระหรือนักบวชเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังวินัยในตนเองให้กับเด็กเล็กถึงวัยรุ่นผู้ใหญ่ จริยวัตรและพฤติกรรมของพระและนักบวชในศาสนาต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดี แต่ก็มีปัญหาเนื่องจากคนที่เข้าวัดเข้าโบสถ์ฟังเทศน์ มักเป็นผู้ใหญ่ คนสูงวัย ซึ่งเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนในศาสนา มี

ความศรัทธา สิ่งสมคุณงามความดีเป็นประจำอยู่แล้ว ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาขาดวินัยมักทำความผิดที่ไม่เข้าวัด

สื่อมวลชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หนังสือ ฯลฯ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาวินัยในตนเอง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่บุคคลสามารถศึกษาค้นคว้า ติดต่อสื่อสารได้อย่างกว้างขวาง มีสื่อ Online มี Social Network เช่น Face book, Twitter ฯลฯ ง่ายต่อการติดต่อสื่อสารด้วยความรวดเร็วแทบไม่มีขีดจำกัด

สถาบันทางการเมืองก็มีส่วนสำคัญในการสร้างวินัยในตนเอง โดย พรรคการเมืองและนักการเมืองที่มีอุดมการณ์เป็นแบบอย่างที่ดี การวางระเบียบประเพณีของสังคม ผ่านกฎหมาย กฎหมายต่าง ๆ เป็นต้น

การวิจัยเกี่ยวกับวินัยในตนเอง

มีการวิจัยเกี่ยวกับวินัยในตนเองหลายลักษณะ ได้แก่ การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดความมีวินัยในตนเอง การศึกษาบทบาทของครูหรือผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ผลการใช้สื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง การเปรียบเทียบวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ การศึกษาความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ การศึกษาความมีวินัยในตนเอง สภาพหรือพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา การพัฒนาโมเดลและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดของการวิจัยแต่ละลักษณะดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือวัดความมีวินัยในตนเอง การวิจัยลักษณะนี้ผู้วิจัยทำการสร้างเครื่องมือวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งเรียกว่าแบบทดสอบ เช่น การสร้างแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองชนิดสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (สุนันทา ประเสริฐศรี. 2540) หรือเรียกว่าแบบวัด เช่น การสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเองของข้าราชการตำรวจจังหวัดปัตตานี (ฤชกร จีรัง. 2545) เป็นต้น จากการที่บางคนจัดว่าวินัยในตนเองเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพจึงใช้คำว่า บุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเอง ตัวอย่างได้แก่ การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเองระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร (ดวงใจ เนตรโรจน์. 2527) และบางคนจัดว่าวินัยในตนเอง เป็นจริยธรรม จึงใช้คำว่าจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ตัวอย่างได้แก่การสร้างแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (ชนาภรณ์ เพาพาน. 2545)

2. การศึกษาบทบาทของครูหรือผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนการวิจัยลักษณะนี้ผู้วิจัยศึกษาว่าครูหรือผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเช่นไรบ้าง ดังเช่นงานวิจัยของยุพา แสนวงศ์คำ (2548) ที่ศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษาในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญลำปางและยังมีการวิจัยของอีกหลายคน เช่น สุทธิพงษ์ เพชรดี (2538) สิทธิธ คำวรรณ (2541) ไพฑูรย์ พากเพียร (2544) และทองจันทร์ สังขเสนากุล (2550) เป็นต้น

3. ผลการใช้สื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง การวิจัยลักษณะนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองใช้สื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ พัฒนาความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างซึ่งมักเป็นนักเรียน สื่อหรือกิจกรรมที่ใช้ได้แก่ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (สุภาพร จันทร์ศิริโยธิน. 2547, กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ.

2547, เสาวลักษณ์ เอี่ยมพิพัฒน์. 2549, รักชนก สติธิประภา. 2550) กิจกรรมแนะแนวหรือชุดกิจกรรมแนะแนว (ภนิต ภูโตนนา ; ศิตรา วัฒนา ; บานเย็น ศิริ ; ฉัตรกานต์ พิทอง. 2548, วรณภาพงษ์สิน. 2550, อุมพร สงสุวรรณ. 2551) กิจกรรมโฮมรูม (พรทิพย์ แก้วบุญเรือง. 2534) การฝึกทักษะชีวิต (อัญชลี สว่างจิตร์. 2546) การใช้กระบวนการเรียนรู้ (สุพิน ดิษฐสกุล. 2549) การใช้กลุ่มสัมพันธ์ (ศศิธร ดีเหมาะ. 2539) การใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ (อัมพร ถกประจักษ์. 2543) การใช้ชุดการเรียนรู้ (วัลลิมา สงสุวรรณ. 2541) ตัวอย่างชิ้นงานวิจัยได้แก่ ผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจิตตรดา (อุมพร สงสุวรรณ. 2551)

4. การเปรียบเทียบวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดกระทำที่ต่างกัน การวิจัยลักษณะนี้ผู้วิจัยทำการพัฒนากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีที่แตกต่างกัน (ใช้การจัดกระทำที่แตกต่างกัน) แล้ววัดวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้น โดยมีทั้งที่ศึกษาเฉพาะตัวแปรวินัยในตนเองเพียงตัวแปรเดียว เช่น การศึกษาของมยุรี เฝ้าพงษ์ (2544) ที่เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองกับวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติของกฤษฎา คำประภา (2546) ที่เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเลี้ยงดู 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขันและที่ศึกษาตัวแปรความมีวินัยในตนเองร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งตัวแปรอื่น ๆ ที่นิยมศึกษามากคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ตัวแปรที่มีผู้ศึกษาร่วมได้แก่ ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน (พระไพศาล บัวใหญ่รักษา. 2549) การวิเคราะห์ (พระวิญญู เกถาวงษ์. 2553) ตัวอย่างชิ้นงานวิจัยลักษณะนี้ได้แก่ การศึกษาของวรรณิ กรวยสวัสดิ์ (2537) ที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามปกติและพุทธิตา ดอนฟูงไพร (2550) ที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนแบบร่วมมือและการเรียนแบบปกติ

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับตัวแปรอื่น ๆ การวิจัยลักษณะนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับวินัยในตนเองหรือวินัยในตนเองกับตัวแปรอื่น คำว่าความสัมพันธ์ หมายถึงการที่ตัวแปรสองตัวหรือมากกว่ามีการแปรผันด้วยกัน ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางเดียวกันหรือในทางตรงข้ามไม่ได้หมายถึงสัมพันธ์ในลักษณะอื่น ตัวอย่างของการแปรผันทางเดียวกัน เช่น ผู้ที่มีคะแนนสอบคัดเลือกสูง มีผลการเรียนสูง ส่วนผู้ที่สอบคัดเลือกได้คะแนนต่ำ มีผลการเรียนต่ำ เป็นต้น เรียกว่ามีสหสัมพันธ์เป็นบวก (Positive) ตัวอย่างของการแปรผันในทางตรงข้าม เช่น ผู้ที่สอบคัดเลือกได้คะแนนสูง มีผลการเรียนต่ำ ขณะที่ผู้ที่สอบคัดเลือกได้คะแนนต่ำ มีผลการเรียนสูง เป็นต้น เรียกว่า มีสหสัมพันธ์เป็นลบ (Negative) นิยมศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเอง เช่น การศึกษาของวิภาหวัน มูลสถาน (2523) สุคนธ์ เจียรกลาง (2535) ลำไย สีหามาศย์ (2546) มาลี อนุสนธิ์ (2552) เป็นต้น ตัวอย่างงานวิจัยของมาลี อนุสนธิ์คือความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านพุทุม จังหวัดเพชรบุรี มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ หลายตัวร่วมกับตัวแปรความมีวินัยในตนเองกับตัวแปรตามซึ่งได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น งานวิจัยของอนก เตชะสุข (2542) ที่มีตัวแปรด้านจิตพิสัย 5 ตัวแปรร่วมกับวินัยในตัวเองเป็นต้น

มีการศึกษาความสัมพันธ์ที่ใช้นัยในตนเองเป็นหลักกับตัวแปรอื่นที่เป็นผลหรือน่าจะเป็นผล เช่น การวิจัยของ สุรชาติพย์ ร่วมโพธิ์รี (2547) ภาวิณี ตันรังสรรค์ (2550) ช่อลัดดา ตียะบุตร (2551) เป็นต้น ดังตัวอย่างงานวิจัยของศิริพร สอาดล้วน (2551) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรณีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อหรือมีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง จะเป็นการศึกษาว่ามีตัวแปรใดที่เป็นตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นตัวแปรตามมีตัวอย่างงานวิจัยของหลายคน เช่น นุชศรา ธิติยประเสริฐ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อธิระภาภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกษราภรณ์ จันทร์ย้อย, พัสตราภรณ์ คำโอด, วรลักษณ์ สุขสบาย (2552) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น

6. การศึกษาความมีวินัยในตนเอง สภาพหรือพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักศึกษา การวิจัยในลักษณะนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่ามีสภาพหรือพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนหรือนักศึกษา เช่นไรบ้าง ดังตัวอย่างงานวิจัยของธนิศ แท่งทองคำ (2538) ปัญญา สุขารมย์ (2538) อำนาจ จันทรมหา (2542) สติดาพร คำสด (2546) รัตนภรณ์ สมบัติตรา (2552) เป็นต้น ตัวอย่างงานวิจัย ได้แก่ การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนอักษรบริหารธุรกิจจังหวัดระยอง (รัตนภรณ์ สมบัติตรา. 2552)

7. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การวิจัยในลักษณะนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่ามีตัวแปรอะไรบางเป็นสาเหตุส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ดังตัวอย่างงานวิจัยของจิตตา นันท์ติกุล (2545) เรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี : การวิเคราะห์กลุ่มพหุเป็นต้น

8. การวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องยังมีการวิจัยเกี่ยวกับวินัยในตนเองในลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น สภาพการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง ดังตัวอย่างการศึกษาสภาพการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 (ภักดี พานอ่อน. 2553) ปัญหาความมีวินัยในตนเองดังตัวอย่างการศึกษาปัญหาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสิงห์บุรีจังหวัดสิงห์บุรี (กุลภัสสรณ์ พิทักษ์ศักดิ์ดาชัย. 2553)

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษกร จีรัง. (2545). การสร้างแบบวัดความมีวินัยในตนเองของข้าราชการตำรวจจังหวัดปัตตานี. ปริญญาโท กศ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- กฤษสุภา คำประภา. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. (2547). ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กาญจนา หาสิตะพันธ์. (2535). “การควบคุมตนเอง” ในชุมชนทางวิชาการสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัลยา สุวรรณรอด. (2537). การวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กุลภัสสรณ์ พิทักษ์ศักดิ์ดาชัย. (2553). การศึกษาปัญหาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การฝึกวินัยเด็ก ; วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3(2) : 61.
- เกษราภรณ์ จันทร์ย้อย, พัสตราภรณ์ คำโอด, วรลักษณ์ สุขสบาย. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพิษณุโลก. คณะศึกษาศาสตร์ พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิตตานันท์ ติกุล. (2545). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา ภาคบงกชและคนอื่น ๆ. (2539). สอนให้เด็กคิด : โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนาภรณ์ เพาพาน. (2545). การสร้างแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ช่อลัดดา ตียะบุตร. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. ปรินญาณิพนธ์ คม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐรดี โพธิ์ทิพย์. (2547). การมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฏฐพร สตาภรณ์. (2540). การศึกษาขององค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและพลเรือน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงใจ เนตรโรจน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเองระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2527). “จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน” แนะแนว 18 (9) : 58–71, กุมภาพันธ์ – มีนาคม.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองจันทร์ สัจเสนากุล. (2550). บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 3. ปรินญาณิพนธ์ คม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนิศ แท่งทองคำ. (2538). การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียนทางไกลในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระภรณ์ ดงอนนท์. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. ปรินญาณิพนธ์ คม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นุชศรา ถิตย์ประเสริฐ. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ สายชมภู. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. ค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชา ธรรมา. (2546). วินัยแห่งตน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. ฉบับที่ 26 หน้า 33-38. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปัญญา สุขารมย์. (2538). การศึกษาศาภาพความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พรทิพย์ แก้วบุญเรือง. (2534). ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมโฮมรูมที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระไพศาล บัวใหญ่รักษา. (2549). การเปรียบเทียบอำนาจความเชื่อภายใน-ภายนอกตนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระวิญญู เถาถาวงษ์. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์และความมีวินัยในตนเองระหว่างการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบคู่มือครู วิชาพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรี แพนล้นฟ้า. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิโน้ตค้นกับการสอนแบบซินคิเคโตโดยใช้เทคนิคศึกษารณิ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พุทธิตา ดอนฟุ้งไพร. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนแบบร่วมมือและการเรียนแบบปกติ. ปรินญาณินพนธ์ คม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ไพฑูรย์ การเพียร. (2544). บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภนิต ภูโตนนา และคณะ (2548). ผลของกิจกรรมแนะแนวต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. คณะศึกษาศาสตร์ ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาวณิ ดันรังสรรค์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับการเกิดอุบัติเหตุและการถูกจับกุม เนื่องจากการกระทำผิดกฎจราจรในการใช้รถจักรยานยนต์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ภักดี พานอ่อน. (2553). การศึกษาศาภาพการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. ปรินญาณินพนธ์ คม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มยุรี เผ่าพงษ์. (2544). การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองกับวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มาลี อนุสนธิ์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านพุฒ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุพา แสงวงศ์คำ. (2548). บทบาทของครูสังคมศึกษาในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง. ค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รักชนก สิทธิประภา. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานภาษาเมื่อต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รังษิพร จันทร์กลม. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที จี ที กับการสอนแบบเทคนิคศึกษารณิกรณ์ตัวอย่าง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รัตนารณ สมบัติตรา. (2552). การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนอักษรบริหารธุรกิจจังหวัดระยอง. ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลำไย สีหามาตย์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผู้ปกครองคนเดียว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณ พงษ์สิน. (2550). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักตองจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณ กรวยสวัสดิ์ (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิภาวัน มูลสถาน. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัลลิมา สงสุวรรณ. (2541). ผลการใช้ชุดการเรียนเรื่องการบวกและการลบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศศิธร ดีเหมาะ. (2539). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถิตพร คำสด. (2546). การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- สมชาย เรืองสม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 4 สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สาโรช บัวศรี. (2526). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมและสื่อเพื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุคนธ์ เจริญกลาง. (2535). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัฐบาลในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาติพย์ ร่วมโพธิ์รี. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุทธิพงษ์ เพชรดี. (2538). บทบาทครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุภาพร จันทรศิริโยธิน. (2547). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิทธิธ คำวรรณ. (2541). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. ค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนันทา ประเสริฐศรี. (2540). การสร้างแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง ชนิดสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพิน ดิษฐสกุล. (2549). ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2542). “การพัฒนาวินัยในตนเองตามแนวทางไตรสิกขา”, พ.ส.อ.32(220) : 25-31, พฤศจิกายน-ธันวาคม.
- เสาวลักษณ์ เอี่ยมพิพัฒน์. (2549). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อเนก เตชะสุข. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อครูผู้สอน ความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อุมาพร สงสุวรรณ. (2551). ผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจิตรลดา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชลี สว่างจิตร์. (2546). ผลการฝึกทักษะชีวิตที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านบางแพร่งชลบุรี. ปริญญาโท ศศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัมพร ถกลประจักษ์. (2543). ผลของวิธีการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 306) และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำนาจ จันทรมหา. (2542). การศึกษาวินัยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Asubel, David P. (1972). Ego Development and the Personality. 3rd. New York : Grune and Stration. Inc ; 1956.
- Baruch, Dorothy W. (1949). New Mays in Discipline and Your Child Today. New York : Whittlesy House.
- Charles, C.M. (2002). Building classroom discipline (7th ed.). Boston : Allyn and Bacon.
- Mussen, Paul H. and others. (1969). Child Development and Personality. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Steve DeVore. Self-discipline. <<http://www.sybervision.com/Discipline/index.htm#contents>> 10 เมษายน 2555.
- Wiggins, Jerry S.; et al. (1971). The Psychology of Personality. Massachusetts : Addison-wesly.
- Wikipedia. Self-discipline. <<http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Discipline&oldid=463233717>> 10 เมษายน 2555.